140

דברים בעצרת עובדי ש.ב.כ. - 9.5.68

לפני שישה ימים ראו בודאי רבים מכם, מי שיכול להתפנות לכך, את מצעד יום העצמאות - אם ברחובות ירושלים ואם לפחות בלוויזיה. צעדו שם יחידות צה"ל ואיני צריך להרחיב כאן את הדיבור עליהן. ואולם ברגע אחד של המצעד נזכרתי בכם: בשעה שעברו במקום יחידות שאינן חלק מצה"ל במובן רגיל, יחידות משמר הגבול והמשטרה. הכבוד שנחלק להן במצעד - הגיע להן, ומי כמוכם יודע זאת. אבל כמו מאליה נתבקשה, לצידן ואיתם, עוד יחידה אחת שלא צעדה - היא לא צעדה אבל היתה: יחידה של שירות הביטחון הכללי. שהרי החוב שאנו חבים לזרועות הביטחון כולן ודאי שחל גם על שירות הבטחון. אבל אפילו ביום זה, כיום חג, לא היה אפשר לכם לצעוד; לא היה אפשר להוציא אתכם מאלמוניותכם; לא היה אפשר לתת ביטוי פומבי להערכת פעלכם ולתודת העם והמדינה.

ייתכן שאין הדבר חסר לכם: בשעה שקשרתם את גורלכם עם השירות הזה, ידעתם שכך יהיה הדבר, כמו ששרנו פעם על חברי ההגנה כולם, בטרם היות מדינה, "צעדי השורה, צעדי אלמונית, צעדי אפורה". אבל אם לא חסר הדבר לכם - הוא חסר לי ולנו, לכולנו. והצעד הנעים ביותר של חובתי כשר הממונה עליכם היא להביע לכם היום לפחות משהו ממה שאנו חשים כלפיכם.

וטוב שאני יכול לעשות זאת במסיבה זאת, בנוכחות רעיותיכם, היודעות תמיד שהבעל והאב איננו בבית, שלא ברור מתי ישוב, שידוע שהוא מסתכן לא אחת, ושאי-אפשר לחלוק עימו - לא בדרכי עבודתו ובסודותיה ולא בזוהר הישגיו, ואפילו בשיחה עם הטובים שבידידים. אתם, אנשי השירות, יש לכם לפחות קצת שילומים בהכרת ערך העבודה ובידיעת הישגיה. רעיותיכם המלוות אתכם אינן יודעות דבר יום ביומו אלא את ההגבלות והקשיים בלבד, וראוי לומר להן מלים חמות אחדות ביום חג. ההזדמנויות לכך אינן רבות וטוב שיש לנו הזדמנות היום.

2/.

כעת כבר העתונים מדברים על הישגי השירות. לפחות מקצת התוצאות הן בתחום שאי-אפשר ולא צריך להסתיר, גם בשעה שדרכי העבודה נסתרות. ואולם בחוש שהמדינה הזאת חבה לכם - חל על פעלכם כל ימות השנה, לרבות ימים שאינם דראמאטיים כל-כך.

אתם שוקדים יומם ולילה על כך שלא יבולע לבטחון המדינה מחמת סוכנים שבמזיד ומחמת הרשלנות המסייעת להם, ואתם עושים זאת במדינה דמוקראטית, שאינה סבורה, ולא תחשוב לעולם, ששמירת סוד ובטחון נקנית במחיר משטר השולל חרות האזרח וזכויותיו. האמת היא, שיש לי ספיקות, אם גם במדינות הסבורות אחרת, הרווית הביטחון כל-כך הרבה; אבל חרות האזרח והחברה כולה, ודאי שהפסידו.

ועוד דבר אחד - אתם עושים את מלאכתכם הקשה במדינה פתוחה לבאים מארבע כנפות הארץ. מדינת שבות אנחנו. ואפילו חוק היסוד שלנו הוא חוק השבות - לא לכם אני צריך לספר כמה הדבר הזה מקל על המבקשים לחדור לכאן, לא לשם שבות העם אלא לשם השבתת קיומו.

באה מלחמת ששת הימים והוסיפה מימד דרמטי לעבודתכם. וקודם כל - בדברים שנתבררו לנו בתוך המלחמה עצמה ומייד לאחריה: אני מתכוון להצלחתכם המפוארת, בשילוב עם גורמי מודיעין אחרים, בסיכול מאמצי המודיעין של האויב. לאמיתו של דבר אפשר לומר שמאמצי האויב בתחום זה נכשלו בדרך כלל לפני שהתחילו, והדבר נתן את אותותיו במידע הלקוי שלו עלינו, על עצמתנו, על תכניותינו ועל שאר דברים שאנו מבקשים לשמור עליהם מפני עין הרע.

נסיונכם שלפני ימי המלחמה, בפרט בטיפול באוכלוסים שהיו עלולים להיות מוקד טבעי לריכוז מאמצי המודיעין של האויב, הוא שעמד לכם להתארגן במהירות לעבודה יעילה, זריזה ועטופת הצלחה בקרב גושים גדולים וחדשים של אוכלוסים; בקרב תושבים שהיו קודם מחוץ לתחום שליטתנו, ובתוך תחום שליטתם של שלטונות עוינים.

3/.

וזאת עשיתם במתי מעט; וגם שם, בשטחים הנתונים בשליטתו של צה"ל, ושלא היו נתונים בידינו לפני המלחמה, אתם עושים את מלאכתכם בלי לערער את ריקמת החיים החופשית, בלי להפוך את נוכחותנו שם למשהו המזכיר מדינת משטרה, וזאת נוכח כל הסכנות הקשות והחמורות. לכם התודה.

וודאי שכל מעשיכם, כמעשי כולנו, אינם באים על מלוא משמעותם אלא בהקשר הכולל של מעשי מדינת ישראל כולה, מעשי עם ישראל כולו, דאגת עתידם, שלומם וקיומם.

אילו אני נשאל על העתיד - היה אפשר למצות נושא זה בשלוש מלים: עלייה, ביטחון, ושלום. ולומר, כוהלל הזקן בשעתו, זוהי כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא, זיל גמור.

אלא שהפירוש אינו קול. והוא עולה עם כל יום ואתגריו החדשים, מתוך הערכות מדיניות וצבאיות, ממש כשם שהוא עולה מכבשונו של עצם קיומנו, מזיקתנו, בכל הדורות ובזמן הזה, לעם ישראל ולארץ-ישראל.

וכל יום מעמיק ומרבה את הקשר ההדוק שבין שתים אלה. כל מצוקה המתרגשת על גולה מגולות העם היהודי מחזקת את האמת הציונית שאין חיים לעם ישראל בלי ארצו. המבטיח את שלומה - את עם ישראל הוא מבטיח. ובלי עם ישראל אין להבטיח את ארץ ישראל. כשם שהעלייה היא צורך חיים לעם, כך היא צורך חיים ובטחון לארץ. ביטוס בטחוני ומדיני מקיף של מעמדנו, בגבולות בטוחים, שהם גם גבולות שלום, מבסס את עם ישראל ותלוי בעם ישראל.

ובשעה שאני אומר שלום, אין אמירה זו תלויה בקונסטלאציה מדינית קרובה או רחוקה. השלום הוא אבן יסוד בבניננו גם בשעה שנראה שאין הוא בתחום הישג היד ובלי כל קשר עם השאלה מתי יהיה בתחום הישג היד xxxxxxxxxxxxxxxxxxxx ממש כך היתה עצמאות מדינית אבן יסוד בבנין הציוני גם בשעה שלא היה ברור כלל ובלל כיצד ואיך יושג הדבר, ואפילו בימים שרוב התנועה הציונית היה סבור משום עינא בישא, שאין מן הראוי להעלות את המדינה היהודית כסיסמה אקטואלית, להבדיל מעיקרון מנחה.

4/.

קביעת תוכניות מדיניות חד משמעיות - לא תמיד היא עולה בקנה אחד עם הצורך המדיני השוטף. מה שדרוש יותר מכל הוא לדעת, למה עיקרי אמונה וקיום מחייבים אותנו בעשייה של יום יום.

והנה, מלבד ביצור הביטחון והעמד הבינלאומי, מלבד מעשי ביצרון והתבססות, מלבד הסברה לעמנו שלנו ולעולם כולו, מלבד מאמצים לפתוח שערים לעלייה במקום שהם סגורים ולספח זיקה יהודית ועלייה במקום שאפשר, אנו מצווים על בניית המדינה והחברה כך, שתוכל לעמוד בעול הכבד והכפול: שמירה על קיומה וקליטת עולים. קשה לדבר על ליבו של יהודי שעלה בשעה שאין יודעים מה יעשה לכשיעלה, בשעה שאין יודעים שיעשה מה שהוכשר לעשות, מה שהוא נכון לעשות. צריך שמשקנו יהיה ערוך לקליטת עלייה של בעלי יכולת— עשיה ושל בעלי תביעה מן החברה ומעצמם גם יחד. לכך דרוש ידע, יוזמה ואמצעים גרוליםולגיוסם עשינו את הכנס הכלכלי. וכל המאמץ העצום הזה - בשעה שצורכי הביטחון תובעים את שלהם, והמסרב להם מתחייב בנפשו ובנפש העם.

יום יום הממשלה מנסה לתת דמות של מעשים, של חוקים, של תוכניות לעיקרים האלה. בכל יום כל אחד מאיתנו מצווה לקיים אותם בגופו, בגיזרה שהופקד עליה. אתם הוצבתם והיצבתם את עצמכם בין ראשי הדואגים לבטחוננו היום יומי. קשה לערוך סולם חשיבות לדברים העיקריים שעלינו לעשות. אבל יש דברים שבלעדיהם אין השאר קיים. ובטחונה היום יומי של מדינת ישראל הוא הראשון שבהם. במופקדים עליו אנו בוטחים.